

Het herkennen van de Witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus* en de Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris* op zee

C.J. Camphuysen

Inleiding

Dolfijnen zijn in het Noordzeegebied, in tegenstelling tot wat veel mensen denken, helemaal niet zeldzaam. Tijdens vogelinventarisaties vanaf schepen op de Noordzee, die een aanvang genomen hebben in het midden van de jaren tachtig, worden op vrijwel elke reis wel enkele dolfijnen gezien. Meestal gaat het daarbij om de Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*. Na de Bruinvis is dit tegenwoordig beslist de meest waargenomen walvisachtige in de Noordzee. Witsnuitdolfijnen zijn onstuimige zwimmers, die graag enige tijd voor de boeg van een schip meesurfen. Ook hoog uit het water opspringend is de Witsnuitdolfijn dikwijls te zien ('breaching'). De Witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus* wordt aanmerkelijk minder vaak waargenomen, maar ook deze soort behoort tot de typische Noordzee fauna. De Witsnuitdolfijn komt ook algemeen voor in het zuidelijk deel van de Noordzee, de Witflankdolfijn heeft een wat noordelijkere verspreiding. Beide soorten zijn dieren van open zee; dicht onder de kust zal men niet gauw een gezond exemplaar aantreffen. Een duidelijke uitzondering op die regel was de grote groep die 31 maart 1990 door enkele sportvissers werd gezien en gefilmd vlak bij de Razende Bol (Sula 4 (3) : 119, mondelinge med. M.F. Leopold). In dolfinaria zijn de beide soorten tot dusverre geen succes gebleken en alleen een incidenteel ziek exemplaar kan in gevangenschap korte tijd bekeken worden (Kastelein & Dokter 1987).

Bouw, lichaamslengte en gewicht

De Witsnuitdolfijn en de Witflankdolfijn hebben een zware lichaamsbouw gemeen, met een tamelijk korte snuit en een opvallende, hoge, gekromde rugvin. Het staartstuk is enigszins gekield, geleidelijk uitlopend naar de staartvin bij de Witsnuitdolfijn, maar is steil, sterk gekield bij de Witflankdolfijn (vergelijk figuren 1 en 2, 5 en 6, figuur 7). De Witsnuitdolfijn is een flinke soort, waarvan de grootste exemplaren net iets meer dan drie meter

lang worden, de Witflankdolfijn wordt niet veel langer dan 2,8 meter (Martin 1990). Mörzner Bruyns (1971) vermeldt een gewicht van 226-272 kg voor de Witsnuitdolfijn en 244 kg voor de Witflankdolfijn. Watson (1981) noemt maxima van 275 en 250 kg (gemiddeld gewicht respectievelijk 200 en 190 kg) voor de beide soorten.

Voorkomen, voedsel en levenswijze

De Witsnuitdolfijn is een 'koud-water'dolfijn die in de koudere gematigde en in sub-

arctische wateren van het Noordatlantische gebied veel voorkomt. Tot aan de kust van Spitsbergen wordt de soort veel gezien (eigen observatie), ze is algemeen voor de Noorse kust en rond IJsland, de kust van Zuid- en West-Groenland, Labrador en Newfoundland (Leatherwood & Reeves 1983). De meeste gidsen geven aan dat de Witsnuitdolfijn algemeen voorkomt rond de Faerøer Eilanden, maar Deense onderzoekers beweren ten stelligste dat de Witsnuitdolfijn hier volstrekt ontbreekt (Henrik Skov, Finn Danielsen mondelinge mededeling) en ook zelf zag ik deze soort hier bij herhaalde bezoeken nooit. In de Noordzee en langs de Schotse westkust is de soort talrijk, de zuidgrens van z'n verspreidingsgebied ligt vermoedelijk ergens bij Ierland en Het Kanaal. In de Golf van Biskaje is deze soort aanmerkelijk zeldzamer.

Ook de Witflankdolfijn komt voornamelijk in koel water voor, maar toch niet zover noordelijk als de Witsnuitdolfijn. Van Zuid-Groenland via IJsland, de Faer-Øer naar Noorwegen, de Noordzee tot en met de Britse en Ierse kustwateren, maar ook bij Newfoundland, wordt hij gezien (Martin 1990, Leatherwood & Reeves 1983). In de Noordzee, zeker in het centrale en zuidelijke deel, is de Witflankdolfijn duidelijk minder algemeen dan de Witsnuitdolfijn (Evans in litteris, eigen observatie). In hoeverre deze conclusie wordt veroorzaakt door zijn mijndend gedrag ten op-

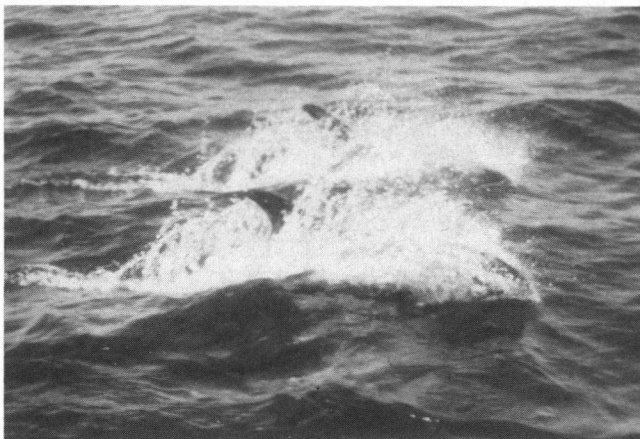
Tweetal Witsnuitdolfijnen *Lagenorhynchus albirostris*, racend aan de oppervlakte.

White-beaked Dolphins rushing.
Foto: J. Koerts.

zichte van schepen (Witsnuitdolfijnen worden juist aange- trokken door vaartuigen) is moeilijk na te gaan. Op grond van strandingsgegevens op de Britse kust en in Nederland is de conclusie in elk geval ge- rechtvaardigd. Op grond van strandingsgegevens is aanne- melijk gemaakt dat de Wit- snuitdolfijn tegenwoordig veelvuldiger in de zuidelijke Noordzee voorkomt dan voorheen (Bakker & Smeenk 1987, Smeenk & Addink 1990).

In de Noordzee zien wij tegen- woordig de meeste dolfijnen in de westelijke en noordelijke helften (Baptist et al 1990). Het noordelijk deel van het Nederlands Continentaal Plat is al een belangrijk onderdeel van het verspreidingsgebied van de Witsnuitdolfijn en hier zijn ook flinke kuddes Wit- flankdolfijnen vastgesteld (De Boer 1989, Haase 1987). Gro- te concentraties Haring *Clu- pea harengus* voor de Engelse oostkust in de nazomer trek- ken talrijke zeezoogdieren aan, waaronder ook grote aantallen Witsnuitdolfijnen (Camphuysen & Wolf 1989). In de Duitse Bocht worden wel wat dolfijnen gezien, maar echt algemeen zijn ze er niet.

Witsnuitdolfijnen worden meestal in kleine groepjes ge- zien. Camphuysen & Wolf (1989) vermelden een gemid- delde groeps grootte van $7,1 \pm 7,5$ exemplaren (2-35 exempla- ren, $n = 20$ groepen) in voed- selrijk water voor de Oosten- gelse kust. Beide soorten ko- men soms in zeer grote groe- pen voor (40 - > 100 exemplaren, volgens opgave zelfs meer dan 1000 dieren; Evans 1980a, Watson 1981, Leatherwood & Reeves 1983) en in de Noordzee zijn al en- kele keren gemengde groepen waargenomen (De Boer 1989,

Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*, racend aan de opper- vlakte: karakteristieke hoge sikkelvormige vin temidden van hoog wegsplattend schuim (kenmerkend voor beide soorten *Lagenorhynchus*-dolfijnen), bonte tekening flank (kenmerkend voor deze soort).

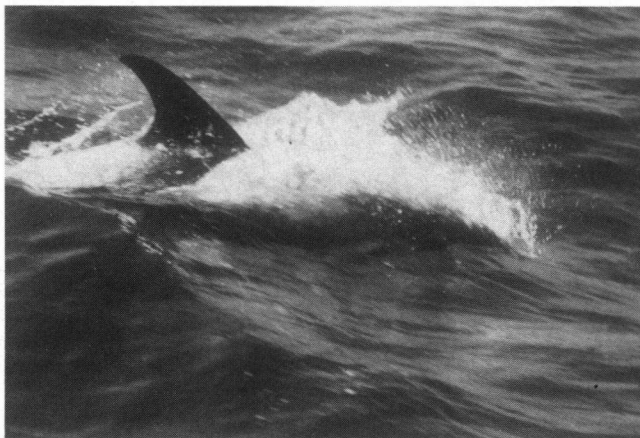
White-beaked Dolphin, rushing (note typical dorsal fin for *Lagenorhynchus* spp.).

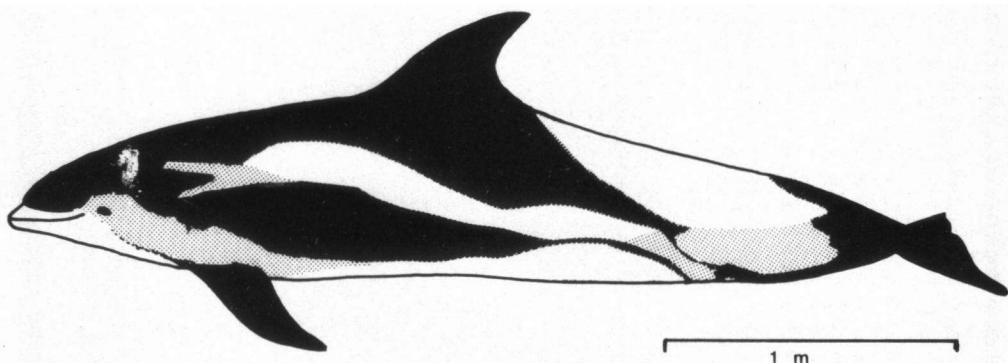
Foto: J. Koerts.

Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*, racend aan de opper- vlakte: karakteristieke hoge sikkelvormige vin temidden van hoog wegsplattend schuim en wit rugzadel zijn doorgaans voldoende om de soort te herkennen.

White-beaked Dolphin, rushing (note typical dorsal fin and whitish saddle).

Foto: J. Koerts.

Figuur 1. Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*. Bij veel exemplaren loopt de lichte streep over de flank verder door over de kop (vergel. figuur 7), maar het contrast is doorgaans gering.

Figure 1. White-beaked Dolphin. In many specimens the light line, running over the sides continuous over the head (compare figure 7).

Haase 1987, Sula 4 (3) : 119). Bij een groep die in 1985 werd opgemerkt (zo'n 120 exemplaren in totaal) zwommen de beide soorten duidelijk gescheiden in kleinere deelgroepjes (eigen observatie, Haase 1987). Voor de IJlandse kust zag ik een gemengde groep die prompt in twee soorten uiteenviel toen het contingent Witsnuitdolfijnen de boeg van het waarnemerschip opzocht, de Witflanken in kennelijke verwarring achterlatend.

In het geval van De Boer (1989) werden de twee soorten volstrekt door elkaar heen waargenomen en konden beide soorten tegelijk voor de boeg van het schip gefotografeerd worden. De dia's, helaas ongeschikt voor publikatie,

Figuur 2. Witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus*.

Figure 2. White-sided Dolphin.

sluiten elke twijfel uit omtrent een juiste determinatie.

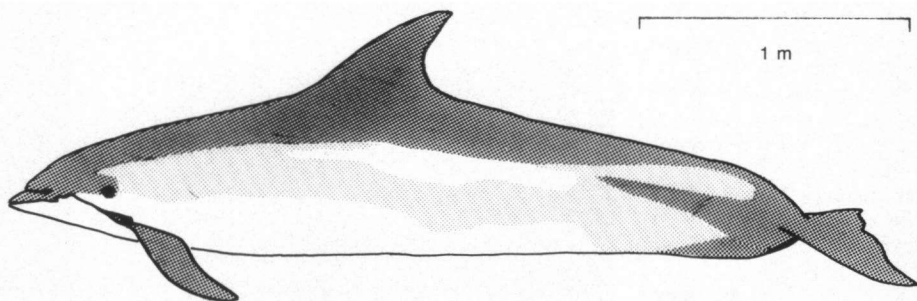
Gemengde groepen zijn schaars, maar het kan bij grotere hoeveelheden dolfijnen toch altijd nuttig zijn om de aanwezigheid van een tweede soort te checken.

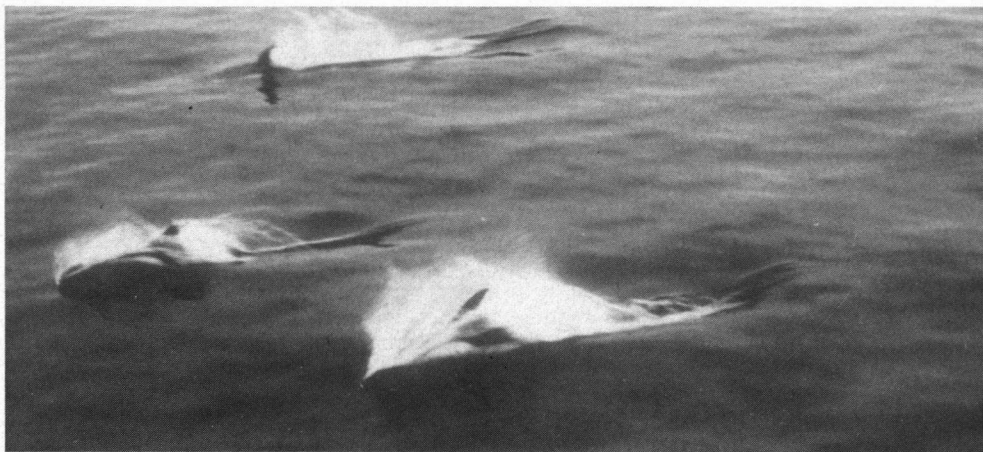
Zoals bij alle kleine *cetacea* is de aanwezigheid van kalfjes moeilijk vast te stellen, maar het is wel een punt dat bijzondere aandacht waard is. Bij ruig zwemmende dolfijnen is het vaak ondoenlijk om de grootte van de verschillende individuen in te schatten, maar soms valt het op dat er duidelijk kleinere dieren meezwemmen. Vaak houden de kalfjes zich dicht in de buurt van een adult exemplaar op ('aan de staart meezwemmend'). Ellis (1982) beschrijft een gestrande groep van enkele tientallen Witflankdolfijnen waarin alleen jonge kalfjes en geslachtsrijpe (oudere) adulte dieren betrokken waren. Het is een aanwijzing dat onvolwassen (volgroeide, maar nog niet geslachtsrijpe) dieren zich enkele jaren buiten dergelijke familiegroepen ophouden.

Het voedsel van deze dolfijnen bestaat hoofdzakelijk uit verschillende soorten compacte scholen vormende vissoorten (bijvoorbeeld Haring, Lodde *Mallotus villosus*), maar ook kabeljauwachtigen en soms inktvis. Een intrigerende hypothese is, dat deze bonte dolfijnen de verblindende vlekkening benutten om schoolvis te desoriënteren en daardoor gemakkelijker te pakken te nemen (mondelinge mededeling Rory Wilson). Smeenk & Gaemers (1987) vermelden voor een vijftal Witsnuitdolfijnen en één Witflankdolfijn die op de Nederlandse kust gestrand waren, hoofdzakelijk otolieten van Wijting *Merlangius merlangus* en Kabeljauw *Gadus morhua*. Alleen een Witsnuitdolfijn die vermoedelijk ten westen van Ierland was gevangen, had haringotolieten in de maag.

Kenmerken (1): eerste herkenning

De *Lagenorhynchus*-dolfijnen hebben een zware lichaamsbouw en een in vergelijking met Tuimelaar *Tursiops trun-*

Witsnuitdolfijnen *Lagenorhynchus albirostris*, snel op de boeg van een schip af zwemmend.

White-beaked Dolphins approaching the bow of a ship.

Foto: J.A. van Franeker, IJsland, juni 1984.

catus en Gewone Dolfijn *Delphinus delphis* relatief korte snuit gemeen. De bonte vlek-tening en de hoge, gekromde rugvin zijn zeer opvallende kenmerken. De lichtomstandigheden spelen echter een be-

Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*, snel op de boeg van een schip afzwemmend.

White-beaked Dolphins rushing towards a ship.

Foto: J.A. van Franeker, IJsland, juni 1984.

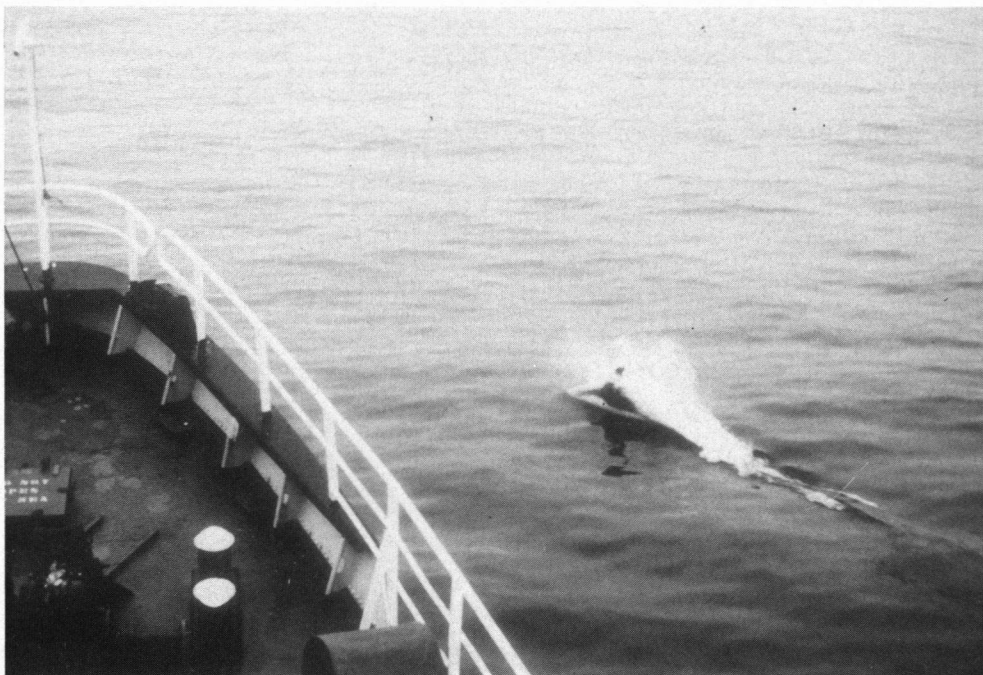
langrijke rol; vooral de Witsnuitdolfijn, onder gunstige omstandigheden zo bont als een Panda, kan bij slecht licht min of meer egaal grijsachtig lijken. Beide soorten zijn 'wil-de' zwimmers die veel schuim doen opspatten wanneer ze aan de oppervlakte racen. Door deze waterverplaatsing zijn belangrijke details soms eenvoudig niet vast te stellen. De foto's geven een zeer karakteristieke pose (in dit geval de Witsnuitdolfijn): veel opspattend schuim met daar middenin een zwarte sikkelvormige rugvin. Voor de soortdeterminatie moet ten

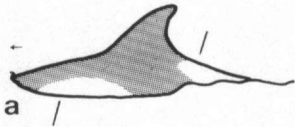
minste het al dan niet aanwezig zijn van het witte rugzadel goed zijn gezien.

Kenmerken (2):

kleurverdeling

Karakteristiek voor de Witsnuitdolfijn is het wittig grijze rugzadel achter de rugvin (onder veel omstandigheden goed te zien en kenmerkend voor de soort). De flanktekening is enigszins variabel, maar altijd loopt een min of meer golfvormige vlek over de flank voor de rugvin omhoog (en dikwijls over de kop door, zie figuur 7, zie foto's van dolfijnen voor de boeg). De vrij

Figuur 3. (a) Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris* en (b) Witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus*, kalm zwemmend aan de oppervlakte. Merk op: (a) wittig rugzadel en lichte vlek op de flank vóór de rugvin, (b) donkere rug, witte vlek op de flank achter de rugvin.

Figure 3. (a) White-beaked Dolphin and (b) White-sided Dolphin. Note (a) white saddle and white area on the sides in front of dorsal and (b) dark saddle and white area on sides behind or below dorsal.

korte snuit is wittig of grijs, de flippers zijn zwart. Het is een misverstand te denken dat alle Witsnuitdolfijnen ook een mooie witte snuit hebben, maar zeker in de Noordzee zijn ze op z'n minst wittig gevekt. Voor de Amerikaanse oostkust komen nogal wat exemplaren met grijze snuiten voor. De bovenzijde van de snuit is in elk geval nooit zwart, zoals bij de volgende soort wel het geval is. Karakteristiek voor de Witflankdolfijn is de fel witte vlek op de flank, precies onder de rugvin en de okergele streep daarvandaan richting staart. Een vrij korte, zwarte snuit, witte keel, zwarte flippers (enigszins geïsoleerd en daardoor fel afstekend tegen de witte onderdelen), een geheel zwarte rug (zwart rugzadel) en helderwitte onderdelen (figuur 2) zijn goede kenmerken.

Van opzij zijn rustig zwemmende dieren te herkennen doordat bij de Witsnuitdolfijn een witte vlek voor de rugvin op de flank en achter de rugvin op de rug waarneembaar is, terwijl bij de Witflankdolfijn alleen een witte vlek precies onder de rugvin op de flank is te zien (figuur 3). Schuin van achteren is de bonte vlektening van de Witsnuitdolfijn vaak nog goed te zien, terwijl die bij de Witflankdolfijn nu volledig wegvalt (figuur 4).

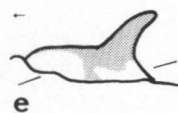
Bij geheel opspringende Witsnuitdolfijnen zijn het wittige rugzadel en (soms) de wittige snuit mooi zichtbaar (figuur 5), maar de helderwitte opblinkende buik (onbruikbaar als kenmerk) trekt vaak meer de aandacht bij onervaren waarnemers. De Witflankdolfijn kan nu worden gedetermineerd aan de hand van de helemaal donkere rug, de fel witte flankvlek, de contrasterende flippers en het dikke staartstuk (figuur 6).

Kenmerken (3): rugvin

De rugvin is ongeschikt als kenmerk om de beide soorten uit elkaar te houden. Onder de Noordzeesoorten hebben deze soorten echter een typische rugvin, waarop de groep *Lagenorhynchus* wel herkend kan worden. De rugvin is opvallend hoog en sikkelvormig gekromd. In een opspattende schuimmasa duidt zo'n vin al snel op één van beide soorten. Noteer dit echter pas als '*Lagenorhynchus spec.*' indien op z'n minst een glimp van de bonte patronen is opgevangen! Ook de Grijze Dolfijn *Grampus griseus* (doorgaans een kalme, gestage zwemmer) heeft een hoge sikkelvormige rugvin en deze soort heeft ook wel eens haast.

Figuur 4. Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*. Gezien vanuit verschillende hoeken van achteren.

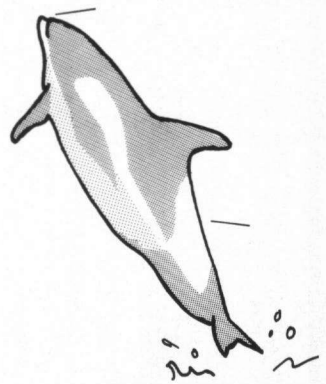
Figure 4. White-beaked Dolphin. Seen from different angles from behind.

Kenmerken (4):

individuele herkenning

Over de individuele herkenning is nog niet veel bekend bij deze soorten. Voor de boeg, wanneer de dieren rustig bekeken kunnen worden, kunnen vaak helderwitte littekens gezien worden op rugvin, rug, kop of flippers. Het is niet bekend of, en zo ja hoe snel, deze littekens helen en of ze als 'individueel kenmerk' op de langere termijn bruikbaar zijn. Hoe dan ook, zodra dergelijke littekens worden gezien is het verstandig om te proberen een foto te maken of althans een duidelijke beschrijving met schets. Een fraaie foto van een litteken op de 'melon' van een Witsnuitdolfijn is gepubliceerd in *Lutra* 30: 70 (foto P.I. Lagendijk), een foto van een dolfin met een litteken op de rugvin is bij dit artikel opgenomen (foto auteur). Wanneer langere tijd in een gebied wordt doorgebracht is het 'terugzien' van de zelfde dolfinen dan in elk geval een mogelijkheid geworden.

Figuur 5. Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*. 'Breaching', hoog opspringend uit het water (naar foto R. Sears).

Figure 5. White-beaked Dolphin. Breaching.

Kenmerken (5):

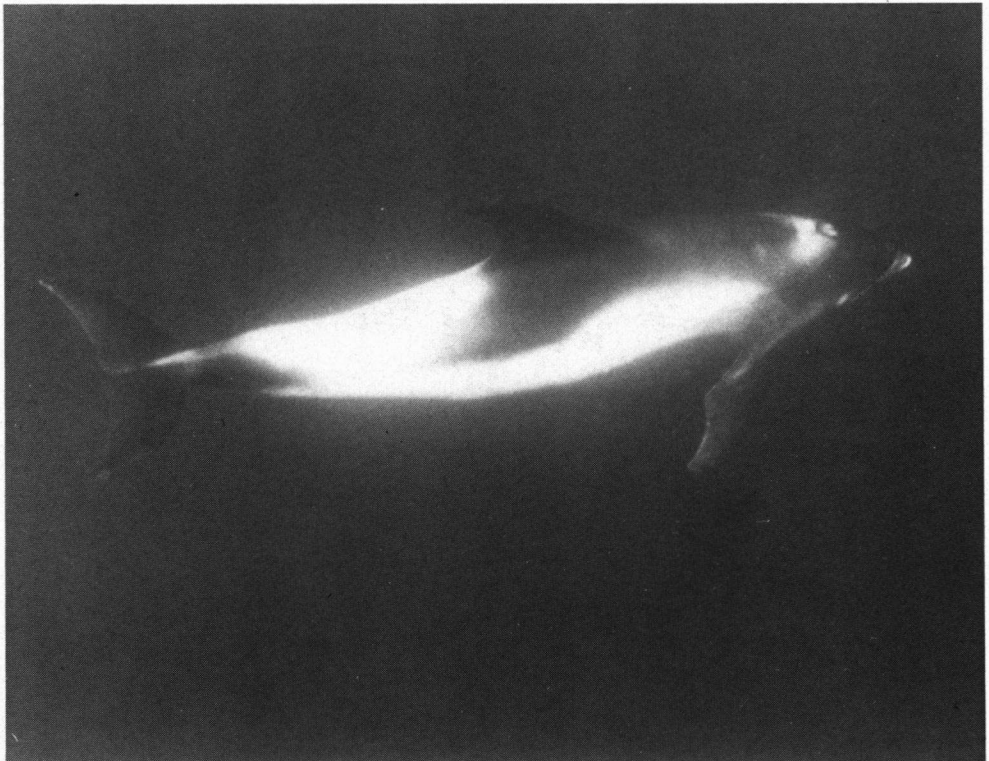
herkenning van dolfinen voor de boeg

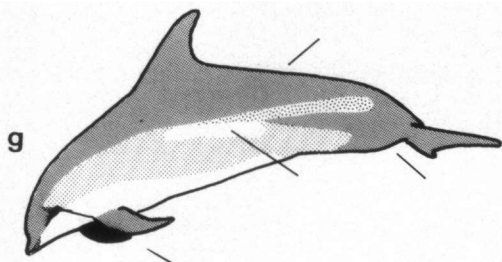
Voor de boeg meezwemmende dolfinen kunnen op het voordek, over de railing hangend,

Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*, wegduikend. Prachtig is het witte rugzadel te zien.
 White-beaked Dolphin, tail-stock with nice view on white saddle.
 Foto: L. Bruinzeel, Doggersbank, juni 1988.

Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*, voor de boeg meezwemmend.
 White-beaked Dolphin at the bow.
 Foto: A. Webb.

Figuur 6. Witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus*. Springend exemplaar (naar foto R. Sears). Figure 6. White-sided Dolphin. Jumping.

vaak prachtig bekeken worden. Zelfs bij enige golfslag zijn de dieren dan prima te zien onder water, soms rollend op de zij of zelfs op de rug, waarbij alle kenmerken één voor één kunnen worden afgecheckt.

De Witsnuitdolfijn is goed te herkennen door de bonte zwart-wittekening en verschilt weer van de Witflankdolfijn door het wittige rugzadel achter de rugvin. Noteer bij hoeveel exemplaren de snuit inderdaad wit is, noteer de aanwezigheid van een doorlopende witte lijn over de kop (als in figuur 7) en vermeld dat bij de waarneming in een korte beschrijving. De Witflankdolfijn is geen soort die graag

voor de boeg meezwemt. De soort onderscheidt zich van de voorgaande door een geheel donkere rug en door het dikke, sterk gekielde staartstuk. De bij het artikel afgedrukte foto's van H.J.M. Baptist zijn de registratie van zo'n zeldzame keer dat bij bladstil water Witflankdolfijnen voor de boeg waren te zien. Alle kenmerken waren hierbij prachtig te zien.

Kenmerken (6):

voortbeweging, gedrag voor de boeg en acrobatiek

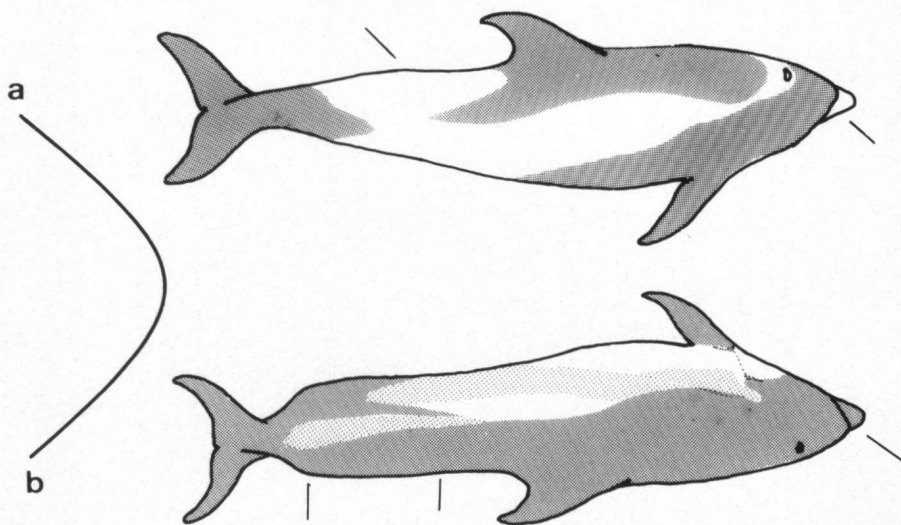
Deze dolfijnen zijn in het algemeen snelle zwemmers. Vaak verschijnt alleen drie of vier keer even een stel forse rugvinnen boven water, te midden van opspattend schuim, dan zijn de dieren weer weg. Ook gestaag doorzwemmende dolfijnen verschijnen steeds enige tijd ach-

ter elkaar aan de oppervlakte om vervolgens onder water een stuk verder te zwemmen. Racende dolfijnen springen meestal niet helemaal het water uit, maar scheuren het oppervlak open en verschijnen hoogstens voor de helft boven water. Een stuk rug (de bonte tekening) en de rugvin is dan het enige dat zichtbaar is.

Aardig is de aantrekkingskracht die schepen op de Witsnuitdolfijn uitoefenen. Koerswijziging of zelfs het onderbreken van bepaalde andere gedragingen worden herhaaldelijk gezien bij Witsnuitdolfijnen wanneer een passerend schip de belangstelling heeft gewekt (cf. Leopold 1989). De meestal gevolgde procedure is als volgt: schuin voor of opzij van het schip worden dolfijnen gezien, de dieren wijzigen koers en ver-

Figuur 7. (a) Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris* en (b) Witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus*, voor de boeg. Merk op: (a) witte rugzadel, typische flanktekening en lichte snuit, (b) donkere rug, typische flanktekening, sterk gekielde staartstuk en donkere snuit.

Figure 7. (a) White-beaked Dolphin and (b) White-sided Dolphin at the bow. Note (a) white saddle, typical side pattern and light nose, (b) dark saddle, characteristic side pattern, keeled tailstock and dark nose.

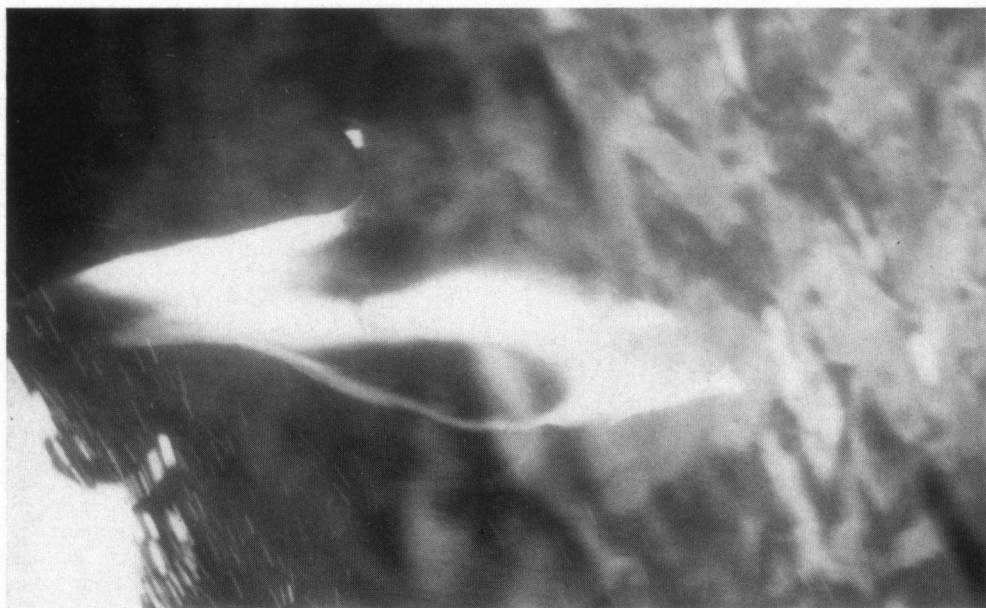

Witsnuitdolfijnen *Lagenorhynchus albirostris*, groepje bij de boeg.
Herd of White-beaked Dolphins at the bow.
Foto: C.J. Camphuysen, Outer Hebrides, mei 1987.

schijnen enkele keren aan de oppervlakte terwijl ze in de richting van het schip racen, de dieren verdwijnen onder water tussen de 50 en 100 meter van het schip, vervolgens is er niets meer te zien. Nu is het zaak om dadelijk naar het voorschip te sprinten om over de railing te kijken! Tien tegen één dat de dolfijnen daar nu meezwemmen. Soms verscheen er vlak bij de boeg nog even een dolfijn aan de oppervlakte, maar het gebeurt erg vaak dat ze onder water het schip bereiken. Ze zijn dan niet meer te zien vanaf brug, brugdak of andere normale waarnemingsposities, maar ze zijn dan niet weg, maar veel te dichtbij! Voor de boeg zijn ze gemakkelijk te tellen (waar-

Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*, bij de boeg. Fraai zijn de snuitvorm en tekening te zien.
White-beaked Dolphin at the bow. Note shape and pattern of beak.
Foto: M.F. Leopold.

Witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*, bij de boeg. Op de rug-
vin zit een flink, helderwit, litteken.
White-beaked Dolphin at the bow.
Note scratch on dorsal.

Foto: C.J. Camphuysen, Outer Hebrides, mei 1987.

schuwing: zijn ze wel allemaal naar de boeg gezwommen?) en belangrijker nog is dat jonge dieren nu gemakkelijk zijn te onderscheiden. De Witflankdolfijn zwemt niet graag met schepen mee, maar zeker als het schip actief probeert om de dolfinen door manoeuvres voor de boeg te krijgen wil het wel eens lukken. De Witsnuitdolfijn zwemt maar zelden meer dan enkele minuten met schepen mee. Noteer de tijd zodra de dolfinen naar de boeg sprinten en probeer bij te houden hoe lang de dieren het uithouden. Uit anekdotes vernam ik dat dolfinen 'uren' meezwommen, daadwerkelijke metingen gingen de duur van 20 minuten echter zelden te boven.

De Witsnuitdolfijn vertoont vaak een lomp soort acrobatisch gedrag, de 'vertical jump', waarbij op een bepaalde plaats herhaaldelijk recht omhoog uit het water wordt gesprongen. Verwey (1975)

merkte op dat dit gedrag alleen bij de Tuimelaar voorkwam, waardoor de beide soorten ook op grote afstand van elkaar zouden kunnen worden onderscheiden, maar dat is stellig niet juist! De dolfinen kletsen met enorme knallen terug op de flank, rug of buik (zelden of nooit met de snuit vooruit) en de bedoeling lijkt te zijn om een zo groot mogelijke knal te maken op het wateroppervlak. Baptist (1987) beschrijft het gedrag naar aanleiding van waarnemingen vanuit een vliegtuig. De hoge sprongen van de Witsnuitdolfijn werden, aan de hand van dia's, geschat op meer dan vijf meter (schetsen in Baptist 1987). Soms wordt bij de Witflankdolfijn eveneens acrobatisch gedrag waargenomen, vooral door jonge dieren in een groep, vergelijkbaar met dat van de Witsnuit.

Discussie

Het is niet moeilijk om commentaar te leveren op anderen's werk en het is dan ook niet de bedoeling om onnodig af te geven op andere beschrijvingen van de kenmerken van deze dolfinen. Merkwaardig

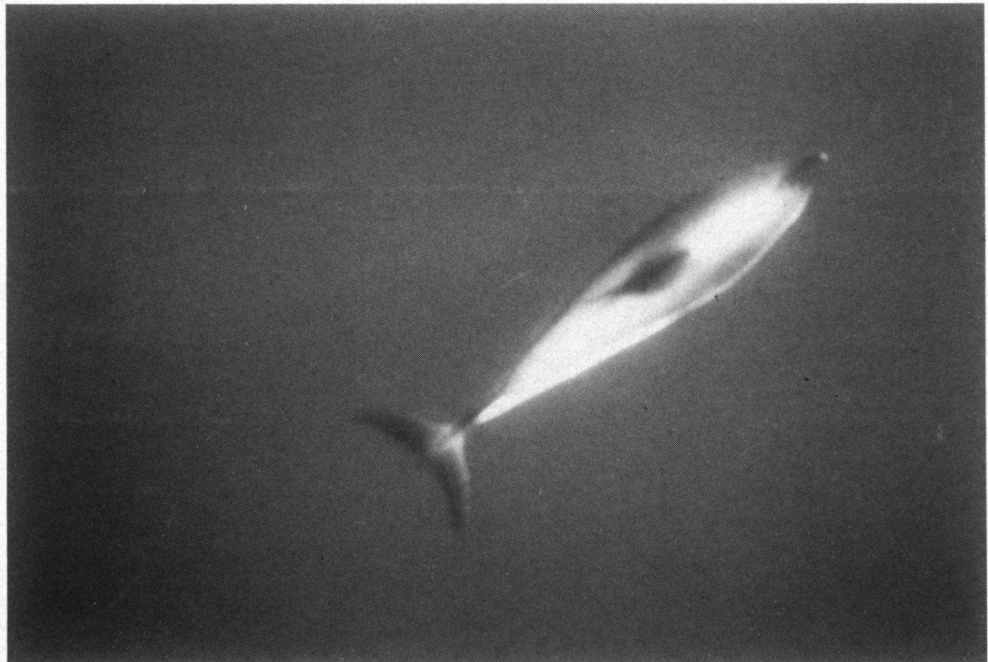
genoeg, echter, komen de toch vrij algemene Witflank- en Witsnuitdolfijn er in een groot aantal gidsen opvallend slecht vanaf. Erger nog, is dat een groot deel van de determinatiefouten op de soms abominabele beschrijvingen en afbeeldingen is terug te voeren. Een korte behandeling van de in ons land gangbare veldgidsen.

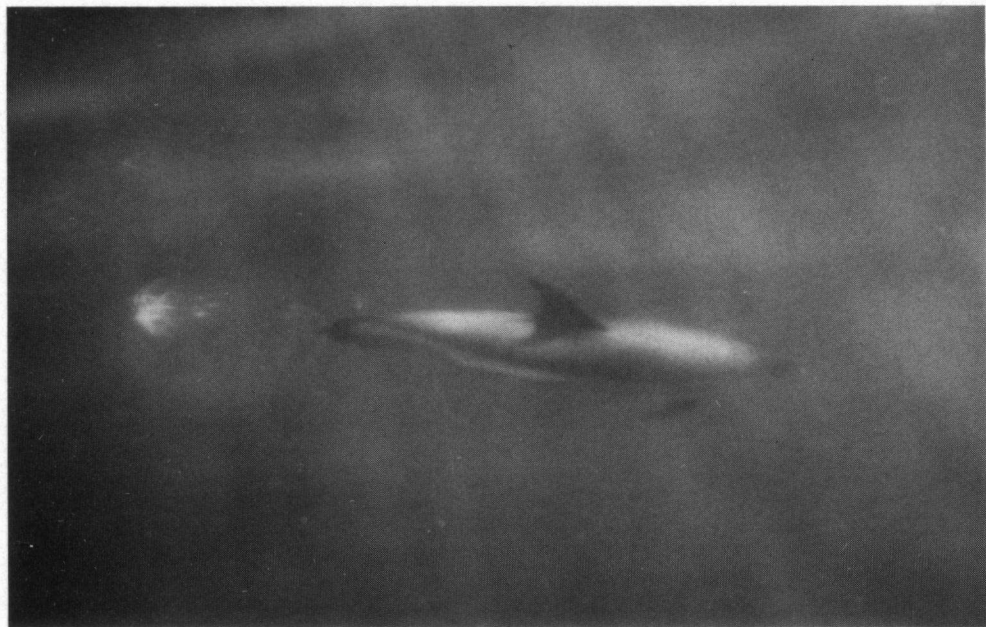
In de gids van Mörzer Bruyns (1971) raken de afbeeldingen kant noch wal en zijn onbruikbaar. In de beschrijving zijn aperte onjuistheden aanwezig bij de Witsnuitdolfijn (gedrag: de soort springt wel veel hoog op uit het water en zwemt juist graag mee met schepen), maar die van de Witflankdolfijn is redelijk. In het boekje van Camm & Stonehouse (1982) vinden wij prachtige en accurate aquarellen van de Witflankdolfijn en één pagina eerder een droevig makend gedrocht met als onderschrift 'Witsnuitdolfijn'. Dit dier vertoont opmerkelijke gelijkenis met de opblaasbare speelgoedflippers in de speelgoedwinkel. Ook de beschrijving is pover. In de gids van Van den Brink (1978), waar de walvisachtigen toch

Witflankdolfijnen *Lagenorhynchus acutus*, bij de boeg. De donkere rug en de lichte streep over het staartstuk zijn goed te zien.
 White-sided Dolphins at the bow. Note dark back and side-pattern.
 Foto: H.J.M. Baptist, Doggersbank zomer 1987.

Witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus*, bij de boeg. De rug glimt sterk , maar is geheel donker.
 White-sided Dolphins at the bow. Note dark back, partly obscured by glare.
 Foto: H.J.M. Baptist, Doggersbank zomer 1987.

Witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus*, bij de boeg. De karakteristieke flanktekening en de zwarte rug zijn goed te zien.

White-sided Dolphins at the bow. Note dark back and side-pattern.

Foto: H.J.M. Baptist, Doggersbank zomer 1987.

al niet het hoogtepunt zijn, is de afbeelding van de Witflankdolfijn redelijk en die van de Witsnuitdolfijn weer zwak. Als onderscheidend kenmerk voor de beide soorten draagt de auteur de kleur van de snuit aan, hetgeen natuurlijk onzin is. Een terugkerend manco in al deze gidsen is de kleurverdeling. Het voor de determinatie essentiële witte rugzadel is steeds vaag getekend of zelfs afwezig.

Foto's

Goede foto's die van nut kunnen zijn bij de determinatie van deze soorten, zijn niet ruim voorhanden. Van de Witsnuitdolfijn zijn de foto's van R. Sears van een zwemmende groep en een opspringend individu bijzonder bruikbaar (in Minasian et al 1984 en in Martin 1990). De kleurverdeling op de flank en

rug is te zien, maar de lichtinval is zodanig, vooral op de foto in Minasian et al (1984), dat de dolfin op het eerste gezicht min of meer egaal grijs lijkt. De lichaamsbouw is prachtig te bestuderen. Een povere reproductie van de zelfde foto is gepubliceerd in de gids van Hoyt (1984). Heel fraaie foto's verschenen van Liz & Tony Bomford (Martin 1990), waarop de rugvinvorm, het wittige zadel en de karakteristieke tekening op de zijkant prachtig uitkomen. Een racende groep werd gepubliceerd van M. Calvert (Taylor 1988), fraai zijn de foto's van Witsnuitdolfijnen voor de boeg van een schip door P.I. Lagendijk (Lutra 30: 70, 76). Eén van de schetsen in deze handleiding werd gemaakt aan de hand van de fraaie foto van R. Lockyer (Evans 1980b); een Witsnuitdolfijn die kalm zwemmend door de oppervlakte heenbreekt. Op een foto van A. Alling (Leatherwood & Reeves 1983) is een dolfin te zien die een volledige radslag maakt.

Een briljante foto van de Wit-

flankdolfijn is die van een opspringend dier door R. Sears (Minasian et al 1984). Zowel de kleurverdeling als de lichaamsbouw is op deze prent prachtig te zien. Zeer bruikbaar is ook de hoog springende dolfin van P.B. Beamish (Leatherwood et al 1976). Redelijk goede, maar soms helaas wat klein afgedrukte, foto's van J.M. Gibbs en B.M. Wellman laten uit het water opkomende of terugduikende exemplaren zien (Hoyt 1984). Foto's van aan de oppervlakte 'racende' Witflankdolfijnen zijn gepubliceerd van P.G.H. Evans (Evans 1980b, 1987a) en K.C. Balcomb (Leatherwood et al 1976). Witflankdolfijnen voor de boeg werden gepubliceerd van R. Sears (Martin 1990) en W. Rossiter (Hoyt 1984). Bruikbaar zijn ook de foto's van het verse kadaver op de kust door B. Tulloch (Lockley 1979), omdat de vorm en vlekkenpatroon van het dier nog goed zichtbaar zijn. Fraai is ook de foto van een kadaver door E.L.M. van Esch (Lutra 32: 172).